SPECIAL PROCEDURES
UNITED NATIONS
HUMAN RIGHTS COUNCIL

Katılım
Gezegen

Gezegen
Katılım

Kalkınma Hakkını Anlamak

İnsanlar
Politikalar

1 İnsan Hakkı

2 Boyutları

3 Unsurları

4 Yönleri

5 İlkeleri

Ortaklık
İnsanlık

Barış
Refah

Refah
Barış

1 İnsan Hakkı

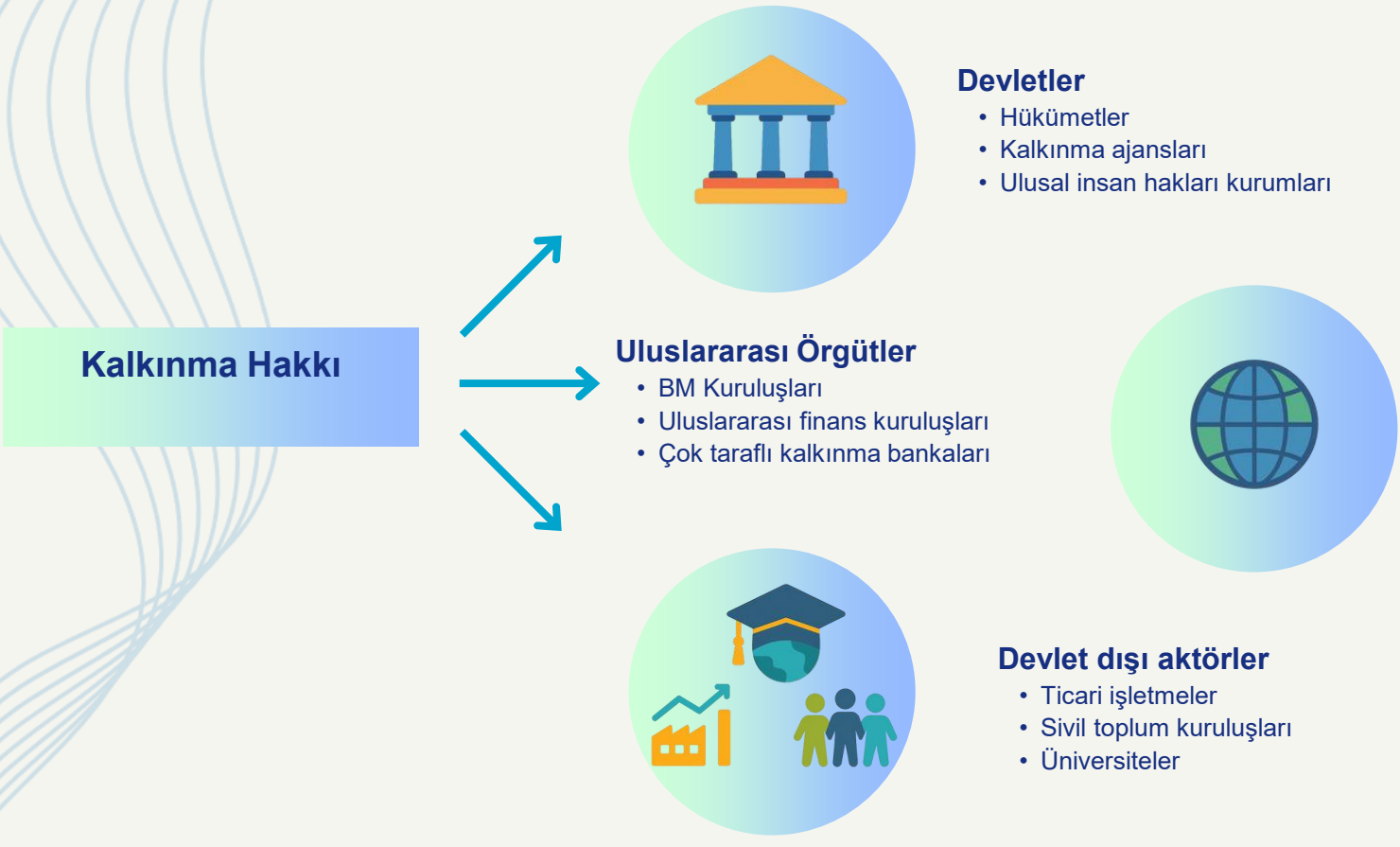
Kalkınma hakkı; diğer medeni, siyasi, sosyal, ekonomik ve kültürel haklar gibi bir insan hakkıdır. Bu hakkın kökenleri, Birleşmiş Milletler Şartı'na (Madde 55) ve İnsan Hakları Evrensel Beyannamesi'ne (Madde 25 ve 28) dayandırılabilir.

1986 Gelişme Hakkına Dair Bildiri (Kalkınma Hakkı Bildirgesi), bu hakkın önemli yönlerini ifade etmektedir. Bu hak, ayrıca bölgesel insan hakları belgelerinde ve ulusal anayasalarda da tanınmaktadır.

Devletler şu anda kalkınma hakkını düzenlemek için hukuken bağlayıcı uluslararası bir belge üzerinde müzakereler yürütmektedir.

Yükümlülükler

Kalkınma hakkının hayata geçirilmesi için birden fazla aktörün farklı ancak birbirini tamamlayan görev veya sorumlulukları bulunmaktadır:

2 Boyutları

'Her bir insan ve tüm halklar' kalkınma hakkına sahip olduğu için bu hakkın hem bireysel hem de kolektif boyutları vardır.

Düşünce, vicdan ve din özgürlüğü hakkı; barışçıl toplanma hakkı; örgütlenme özgürlüğü hakkı; kendi kültürünü yaşama ve kendi dilini kullanma hakkı; sendika kurma hakkı ve temiz, sağlıklı ve sürdürülebilir bir çevre hakkı gibi diğer pek çok insan hakkı da hem bireysel hem de kolektif boyutlara sahiptir.

3 Unsurları

Her insanın ve tüm halkların ekonomik, sosyal, kültürel ve siyasi kalkınmaya :

katılma **katkıda bulunma** **bunlardan yararlanma**

hakkı vardır.

Kalkınma politikaları, programları ve projelerine ilişkin karar alma süreçlerine katılım 'aktif, özgür ve anlamlı' olmalıdır.

4 Yönleri

Kalkınma hakkı, her bireyin ve tüm halkların ekonomik, sosyal, kültürel ve siyasi kalkınmasını öngörmektedir. Bu hak, tüm insan haklarını ve temel özgürlükleri gerçekleştirmek için hem bir amaç hem de bir araçtır.

5 İlkeleri

Adil Dağılım: Ulusal, bölgesel ve uluslararası kalkınma politikaları, tüm nüfusun ve her bireyin refahının sürekli olarak iyileştirilmesini hedeflemeli ve kalkınmadan doğan yararların adil bir şekilde dağıtılmasını sağlamalıdır.

Kesişimsellik: Pek çok birey ve grup çok katmanlı ayrımcılığa maruz kaldığından, kalkınma hakkı 'ırk, renk, cinsiyet, dil, din, siyasi veya diğer görüş, ulusal veya sosyal köken, mülkiyet, doğum veya diğer statüler gibi herhangi bir ayrım gözetilmeden' hayata geçirilmelidir.

Kuşaklar Arası Adalet: Kalkınma hakkı, gezegenin ekosistemini yok etmek veya gelecek kuşakların kalkınma hedeflerini gerçekleştirme becerilerini zayıflatmak için bir ruhsat değildir. Kalkınma hakkı, 'bugünkü ve gelecek kuşakların kalkınma ve çevre gereksinimlerini adil bir şekilde karşılayacak şekilde yerine getirilmelidir.'

Kendi Kaderini Tayin Hakkı (Self-determinasyon): Halklar, Uluslararası İnsan Hakları Bildirgesi uyarınca ekonomik, sosyal, kültürel ve siyasi kalkınmalarını belirleme hakkına sahiptir. Kendi kaderini tayin hakkı, halkların tüm doğal zenginlikleri ve kaynakları üzerindeki tam egemenliğini de içerir.

Uluslararası İşbirliği: Uluslararası işbirliği, başta gelişmekte olan ülkelerde olmak üzere, her yerdeki tüm insanların kalkınma hakkının hayata geçirilmesi için elzemdir.

Bu hakkın hayata geçirilmesinin önündeki engellerin aşılmasında Devletler ve diğer aktörler arasındaki işbirliği de kritik önem taşımaktadır.

Katma Değer

Kalkınma Hakkı:

- İnsanın fiil ehliyetini tanır.
- İnsan haklarının kolektif boyutlarının öneminin altını çizer.

- İnsan haklarının bölünmez, karşılıklı bağımlı ve birbiriyle ilişkili olduğunu gösterir.

- Aktif, özgür ve anlamlı katılımın önemini vurgular.

- Diğer tüm insan haklarının hayata geçirilmesi için bir süreç sağlar.
- Barış ve kalkınma açısından silahsızlanmanın önemini vurgular.

- Devletlerin işbirliği yapma yükümlülüğünün altını çizer.

- Adaletsizliklerin giderilmesi amacıyla adil bir uluslararası ekonomik düzenin oluşturulmasını teşvik eder.

SPECIAL PROCEDURES
UNITED NATIONS
HUMAN RIGHTS COUNCIL

Kalkınma Hakkı Özel Raportörü ile iletişim için

hrc-sr-development@un.org

www.ohchr.org/en/special-procedures/sr-development

@UNSRdevelopment

www.linkedin.com/in/surya-deva-professor/

www.youtube.com/@ProfSuryaDeva

This is an unofficial translation in Turkish, prepared by Dr. Gülece Şenel